

"İ'lem Eyyühe'l-aziz! Zîhayatın vücuduna terettüp eden semereler, yalnız kendisine, menfaatine, bekasına, kemâline mahsus değildir..." Devamıyla izah eder misiniz?

"İ'lem Eyyühe'l-Azîz! Zîhayatın vücuduna terettüb eden semereler, yalnız kendisine, menfaatına, bekasına, kemaline mahsus değildir. Ancak o semerelerden bir hisse kendisine aittir. Bâki kalan kısm-ı âzamı Hâlık'a raci'dir. Zîhayata âit, uzun bir zaman sonra husûle gelir. Hâlık'a râci kısım ise, bir anda husûle gelir. Meselâ: O zîhayat, esmâ-i hüsnanın tecelliyatına mazhariyetle Hâlık'ı, evsaf-ı kemaliye ile tavsif ve lisan-ı haliyle hamdetmiş oluyor."(1)

"Zîhayat" denilince bütün canlılar âlemi anlaşılma ile birlikte, biz bu hakikatleri kendi varlığımıza uygulayarak düşünelim. Meselâ, insanın ana rahminde geçirdiği her safhada ayrı bir ilim, hikmet, rahmet cilvesi görünüyor ve bu farklı terbiyelerin her birinde Rab isminin ayrı bir mertebesi tecelli ediyor. Böylece **"Hâlık'a raci"** olan büyük hisse her safhada tahakkuk etmiş oluyor. İnsana ait kısım ise, **"uzun bir zaman sonra husûle gelir"**. Yâni dokuz ayın tamamlanıp insanın dünyaya gelmesiyle bu İlâhî terbiyelerin meyvelerini insan tatmaya başlamış olur.

Genel bir kaidedir: **"Hiçbir aletin gayesi kendi varlığı ve bekası değildir, her alet bir iş içindir."** Göz bir alettir, onun görevi kendine değil ruha hizmet etmek, ona bir **"pencere"** olmaktır. Güneş'in ışık saçması, dünyanın dönmesi, atmosferin küremizi sarması, ağaçların meyve vermesi de kendileri için değil, bizim içindir. O halde, insanın yaratılış gayesi de kendine hizmet olamaz. Bir emanet olan bedenini besleyip büyütmesi, onu hastalıklardan korumaya çalışması onun görevidir, ama bu bedenın asıl gayesi beslenmek ve büyümek değildir. Onun her organında ayrı bir İlâhî sanat sergilenmekte, ayrı esmâ tecelli etmektedir. On Birinci Söz'de beyan edildiği gibi, Cenâb-ı Hak bu mu'cize sanatları hem **"bizzât nazar-ı dekâik âşinâsıyla"** seyretmekte, hem de o harika eserlerini **"seyirci mahlûkatına"** da göstermekte, tefekkür ettirmektedir. İşte insan bedeninin yaratılmasındaki gayelerin kısm-ı azamı bu gibi ulvi hakikatlerin sergilenmesidir.

İnsan bütün esmâya mazhardır; ilâhî isimlerin ve sıfatların kemaline en güzel ve en mükemmel bir aynadır. Allah kelimasında ahsen-i takvimde yaratıldığı beyan edilen bu seçilmiş ayna, bu ulvî görevlerine peşin bir karşılık olarak dünya nimetlerinden de istifade etmekte, lezzet almakta, memnun olmaktadır. Ancak dünyanın bütün zevkleri o büyük gayeler yanında çok küçük kalır. Ve insan bu

dünyaya zevk etmek için değil bu ulvî gayelere hizmet etmek için ve bu vazifesini güzelce görmesine karşılık ebedî saadete mazhar olmak, o âlemde de bu görevini çok daha ileri bir derecede devam ettirmek için gelmiştir.

(1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Zeylû'l-Habbe](#).